

Dosar nr. 3r-353/21

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central (jud. D. Bosii)

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. V. Movilă, E. Dvurecenschii, S. Pilipenco)

DECIZIE

01 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Oledis-Rapid” împotriva Serviciului Fiscal de Stat, persoane terțe Direcția Generală Administrare Fiscală Sud, Dușchin Emil, Buragă Eugen și Abuzan Igor, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și repararea prejudiciului moral cauzat,

împotriva încheierii din 11 octombrie 2021 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de către Serviciul Fiscal de Stat împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 04 noiembrie 2019,

c o n s t a t ă:

La 24 septembrie 2018, SRL „Oledis-Rapid” a depus cerere în instanța de contencios administrativ împotriva Serviciului Fiscal de Stat, intervenient accesoriu Direcția Generală Administrare Fiscală Sud cu privire la anularea deciziei organului fiscal și repararea prejudiciului moral cauzat.

Prin încheierea din 12 octombrie 2018 a Judecătoriei Cahul, sediul Central au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Dușchin Emil, Buragă Eugen și Abuzan Igor (f.d.23).

Prin hotărârea din 04 noiembrie 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Central a fost admisă parțial acțiunea înaintată de SRL „Oledis-Rapid” împotriva Serviciului Fiscal de Stat și a fost anulată decizia Direcției Generale Administrare Fiscală Sud al Serviciului Fiscal de Stat nr. 428/237 din 26 iulie 2018, cu privire la aplicarea față de SRL „Oledis-Rapid” a amenzii în mărime de 5 000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 04 mai 2021, Șeful Direcției Generale Administrare Fiscală Sud, Mihai Burunciuc, împuternicit de Serviciul Fiscal de Stat cu dreptul de a semna cererile de apel (f.d.53,54) a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Central prin care a solicitat repunerea în termenul de contestare și casarea hotărârii cu adoptarea unei noi soluții prin care acțiunea să fie respinsă (f.d.52).

Apel motivat a fost depus de către Serviciul Fiscal de Stat la 21 iulie 2021 (f.d.68-76).

Prin încheierea din 11 octombrie 2021 a Curții de Apel Cahul a fost respinsă ca neîntemeiată cererea apelantului privind repunerea în termen și declarat inadmisibil apelul

depus de către Serviciul Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2019 a Judecătorei Cahul, sediul Central, emise în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de către SRL „Oledis-Rapid” împotriva Serviciului Fiscal de Stat, persoane terțe Direcția Generală Administrare Fiscală Sud, Dușchin Emil, Buragă Eugen și Abuzan Igor, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și repararea prejudiciului moral cauzat (f.d. 98-102).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că termenul de declarare a apelului a început să curgă de la 05 noiembrie 2019, ziua imediat următoare datei pronunțării hotărârii de către prima instanță și a expirat la 04 decembrie 2019. Însă, cererea de apel a fost depusă abia la 04 mai 2021, fapt ce denotă depunerea apelului după expirarea termenului legal, nefiind confirmată temeinicia unei asemenea întârzieri prin careva probe plauzibile.

Colegiul a apreciat ca nefondat argumentul apelantului, invocat în susținerea cererii de repunere în termen, precum că termenul a fost omis din motivul că, nefiind prezent la pronunțarea hotărârii, Serviciul Fiscal de Stat nu a cunoscut despre conținutul dispozitivului până la 21 aprilie 2021, când acesta a fost recepționat. Or, din materialele dosarului rezultă că, reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat, Andrian Hariton a fost prezent la ședința de judecată din 04 noiembrie 2019, în cadrul căreia a fost pronunțat dispozitivul. Mai mult ca atât, apelantul a cunoscut despre existența și examinarea prezentului litigiu, inclusiv și despre data ședinței de judecată, respectiv nu a manifestat interes în sensul exercitării cu bună-credință și fără ezitare a drepturilor sale procedurale.

Încheierea a fost recepționată de apelant la 22 octombrie 2021 (f.d.104).

La 29 octombrie 2021, Serviciul Fiscal de Stat a depus recurs împotriva încheierii din 11 octombrie 2021 a Curții de Apel Cahul, solicitând casarea încheierii instanței de apel (f.d.110-113,116).

În motivarea recursului, recurentul a indicat că prin hotărârea din 04 noiembrie 2019 a Judecătorei Cahul, sediul Central a fost admisă parțial acțiunea înaintată de SRL „Oledis-Rapid” împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea deciziei organului fiscal și repararea prejudiciului moral cauzat. La 21 aprilie 2021, Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a recepționat dispozitivul hotărârii. Nefiind de acord cu hotărârea emisă, la 30 aprilie 2021 Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a depus cerere de apel nemotivat, iar la 12 iulie 2021 apelantul a depus cerere de apel motivat.

Consideră că apelul motivat este declarat cu respectarea prevederilor art.232 alin.(2) din Codul Administrativ, fiind depus în termen.

Totodată, Serviciul Fiscal de Stat în cererea de apel a solicitat repunerea în termen pentru depunerea apelului nemotivat, dat fiind faptul că Serviciul până la 21 aprilie 2021 nu a cunoscut despre conținutul dispozitivului hotărârii din 04 noiembrie 2019.

Recurentul a menționat că potrivit materialelor dosarului, dispozitivul hotărârii din 04 noiembrie 2019 a Judecătorei Cahul, sediul Central a fost expediat în adresa participanților la proces la 13 aprilie 2021, ce se confirmă prin scrisoarea de expediere. Apelantul a recepționat dispozitivul hotărârii, potrivit ștampilei de intrare a Serviciului Fiscal de Stat cu numărul 47122-AE, la 21 aprilie 2021.

A susținut că potrivit practicii judiciare naționale constante, prin comunicare se vor

înțelege actele întreprinse întru respectarea prevederilor art.100 al Codului de procedură civilă, deoarece Serviciului Fiscal de Stat i-a fost comunicată Hotărârea primei instanțe prin scrisoarea de expediere din 13 aprilie 2021 și până la 21 aprilie 2021 a fost în imposibilitate de a cunoaște despre Hotărârea adoptată.

Serviciul Fiscal de Stat a apreciat critic argumentele precum că pârâtul nu a manifestat interes în sensul exercitării cu bună-credință și fără ezitare a drepturilor sale procedurale, or Serviciul a cunoscut despre ședința de judecată numită pentru 04 noiembrie 2019, dar reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat nu s-a prezentat la ședință. După data pronunțării hotărârii permanent a monitorizat portalul național al instanțelor de judecată și a verificat rezultatul ședinței, dar dispozitivul hotărârii nu a fost publicat.

Referitor la informația din procesul-verbal al ședinței de judecată, a invocat că la materialele dosarului lipsește dovada, că reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat a fost prezent la ședința de judecată și a primit dispozitivul hotărârii contrasemnătură la 04 noiembrie 2019.

La 08 noiembrie 2021, în adresa intimațiilor a fost expediată cererea de recurs depusă de recurent (f.d. 118).

Intimații nu au depus referință până la data examinării recursului.

Studiind materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat urmează a fi respins din următoarele motive.

În corespundere cu articolul 241 alin.(1) din Codul administrativ încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art.243 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei se constată că, la 24 septembrie 2018, SRL „Oledis-Rapid” a depus cerere de chemare în judecată în instanța de contencios administrativ împotriva Serviciului Fiscal de Stat, persoane terțe Direcția Generală Administrare Fiscală Sud, Dușchin Emil, Buragă Eugen și Abuzan Igor, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și repararea prejudiciului moral cauzat.

Pe parcursul examinării cauzei, pârâtul a fost citat pentru a se prezenta la ședința de judecată, fapt confirmat prin avizele de recepție a notificărilor și prin mențiunile din procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.28,30, 47-50). Mai mult ca atât, potrivit informației din procesul-verbal reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat, Andrian Hariton a fost prezent în ședința de pronunțare a dispozitivului hotărârii disputate (f.d.48-49)

Conform art.218 lit.c) din Codul administrativ, participanții la proces care s-au prezentat cel puțin o dată în ședința de judecată pe parcursul examinării acțiunii în contencios administrativ sau au efectuat acte de procedură în contextul examinării acțiunii în contencios administrativ nu pot invoca lipsa citației pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Prin hotărârea din 04 noiembrie 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Central a fost admisă parțial acțiunea înaintată de SRL „Oledis-Rapid” împotriva Serviciului Fiscal de

Stat și s-a anulat decizia Direcției Generale Administrare Fiscală Sud al SFS nr. 428/237 din 26 iulie 2018, cu privire la aplicarea față de SRL „Oledis-Rapid” a amenzii în mărime de 5 000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 04 mai 2021, Serviciul Fiscal de Stat a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2019 a Judecătorei Cahul, sediul Central (f.d. 194).

Prin încheierea din 11 octombrie 2021 a Curții de Apel Cahul, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea privind repunerea în termen a cererii de apel și declarat inadmisibil apelul depus de către Serviciul Fiscal de Stat împotriva hotărârii Judecătorei Cahul, sediul Central din 04 noiembrie 2019, emise în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de către SRL „Oledis-Rapid” împotriva Serviciului Fiscal de Stat, persoane terțe Direcția Generală Administrare Fiscală Sud, Dușchin Emil, Buragă Eugen și Abuzan Igor, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și repararea prejudiciului moral cauzat (f.d. 98-102).

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 11 octombrie 2021 a Curții de Apel Cahul, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Astfel, în corespundere cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).

Instanța de recurs menționează că termenul de procedură instituit de legiuitor pentru demararea căii de atac în ordine de apel este prevăzut de o normă imperativă.

Articolul 232 alin.(1) din Codul administrativ reglementează expres că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii. Prin urmare, momentul notificării/comunicării dispozitivului hotărârii judecătorești participanților la proces nu influențează data de când începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

Din această ipoteză rezultă că participanții la proces, fiind interesați în soarta soluționării litigiului în care sunt implicați, trebuie să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale

procedurale. Astfel, reclamantul trebuia să facă uz de toate drepturile sale procedurale, pentru a lua cunoștință de hotărârea judecătorească pronunțată asupra fondului cauzei.

La caz, dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat la 04 noiembrie 2019, iar cererea de apel nemotivată a fost depusă de către apelantul Serviciul Fiscal de Stat abia la 04 mai 2021, deși reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat a fost citat legal la examinarea acțiunii în prima instanță, participând în ședințele de judecată, inclusiv la cea de pronunțare.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Prin prisma art.24, alin.(1) din Codul administrativ, pârâtul avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă și la un interval rezonabil de timp să se intereseze prin mijloace eficiente dacă a fost sau nu pronunțată hotărârea și care este soluția pronunțată prin această hotărâre. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a dreptului de acces la instanță și declararea în termen a căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art.232 alin.(1) coroborat cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia). La fel, în cauza Ponomaryov v. Ucraina, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Continuând șirul logic al dezideratelor expuse mai sus, instanța de recurs apreciază ca neviabil argumentul invocat de către Serviciul Fiscal de Stat, precum că nu sunt probe că reprezentantul său ar fi fost prezent la pronunțarea hotărârii, or în temeiul art.218 lit.c)

din Codul administrativ, participanții la proces care s-au prezentat cel puțin o dată în ședința de judecată pe parcursul examinării acțiunii în contencios administrativ sau au efectuat acte de procedură în contextul examinării acțiunii în contencios administrativ nu pot invoca lipsa citației pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Totodată, conform art.237 din Codul Administrativ, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

La rândul său, art.65 din Cod stipulează expres că repunerea în termen poate fi dispusă doar în cazul în care o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal și la cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază.

Argumentele expuse de apelant referitor la motivele omiterii termenului de depunere a apelului nu corespund exigențelor stabilite de norma legală pre-citată.

În lumina acestor circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel întemeiat a respins solicitarea de repunere în termenul de prezentare a apelului nemotivat și corect a declarat inadmisibil apelul depus de către Serviciul Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Central.

Astfel, din considerentele enunțate și având în vedere faptul că încheierea privind inadmisibilitatea apelului depus de către Serviciul Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul Central este întemeiată și adoptată cu respectarea cadrului legal, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

În conformitate cu art.243 alin.(1) lit.b) Cod administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de către Serviciul Fiscal de Stat și se menține încheierea din 11 octombrie 2021 a Curții de Apel Cahul.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii:

Nicolae Craiu

Aliona Miron